

+ Pomhaj Bóh

Časopis ewangelskich Serbow

Budyšin, september 1992
9. čislo · lětnik 42

Bože słowo za nas

Jerusalemiski model

Wšitcy pak, kotřiž běchu k wěrje přišli, běchu hromadže a mějachu wšitke wěcy hromadže. Tež předachu kubła a žiwnosće a wudžělachu je mjezy wšitkimi, kaž běše někomu trjeba.

(Japoštołske skutki 2,44 a 45)

Tole čitamy w bibliji wo žiwjenju přerěnych křesćanow w Jerusalemje. Wulka bě jich wěra a wulka jich mjezsobna lubosć. Mějachu nadźiju, zo Jezus so prawje bórže wróci a tuž předawachu jedyn dom po druhim, jednu žiwnosć po druhej, cyle po aktualnej potrebjě. Njewisachu na swóich zemskich kubłach, ale mějachu „wšitke wěcy hromadže“. Tutón eksperiment je so mjenował w pozdžišich časach „křesćanski komunizm lubosće“.

Časy su so změnil. Njewěru, zo móžemy džensa „Jerusalemiski model“ wospjetować. Sprěnja tohodla nic, dokelž přejara wisamy na swóim wobsydstwje. Štó hižo rady swój dom abo swóje awto předa, jenož zo by swójemu blišemu pomhał? Ně, Jerusalemiski model so hižo w swóim času njeje poradził. Tež tehdy je hrěšna nahrabnosć wšelaku škodu we wosadže načiniła (Ananias a Safira, Japoštołske skutki 5). Z přiběracej ličbu Jerusalemiskich křesćanow zhubichu japoštołjo přehlad při rozdžělenju wšědných kubłow (Japoštołske skutki 6); hišće pozdžišo wosada dospojnje wochudni, dokelž bě cyła substanca rozpredata. Swjaty Pawoł chodžeše po prošěnjach za Jerusalemsku wosadu.

Džensniši džen ma priwatne wobsydstwo wulki wuznam. Štož za čas socializma wšitkim slušeše – tak so znajmjeńša praješe –, so do priwatnych rukow předawa. Zawěsće je to ta lěpša hospodarska forma. A tola ma Bože słowo nam džensa něšto prajic. Konkretné formy zhromadneho žiwjenja so změnja. Štož wostanje, je přikład mjezsobneje lubosće w Jerusalemje, zwólniwosć přerěnych křesćanow, swóje zemské kubła wotedać. My njejsmy z toho žiwi, zo wjele wobsedźimy, ale z Božej lubosće. A njezabudźmy: Wšitko, štož wobsedźimy, je Boži dar, nam přepodaty na wěsty čas k wužiwanju. Budźemy so tež za swóje wobsydstwo pola Boha zamołwić dyrbeć. Tuž njezabudźmy na skutki lubosće. Nuza w swěće je wulka, wjetša hač naše bohatstwo. Serbski farar Jan Kilian je Serbow a Serbowki ze spěwom napominał ke křesćanskej lubosći (Cionske htosy 336):

Lud chudy wobdawa nas tu:
Ach budźće smilni, lubi,
jim činiće šćedre dobrotu,
zo nuza jim so zhubi.
Jich hlódných, nahich widźiće,
tuž, štož wot Boha dóstašće,
to džělće chudym ludžom!

Ach, chudych sylzy ćežke su
za tych, kiž pomhać móža,
jim wopokašće smilnosć wšu;
to budže pomoc Boža.
Jim wodawajće nahotu
a džělce z nimi potrebu.
O njezabudźće chudych!

Jan Malink

Njewěm wotmołwy

Husto słyšimy mjez ludźimi mjenjenje: Němcy su najpilniši lud. Druzy telko nje-džělaja, su lěni, a tohodla so jim tak hubjenje dže. Statistiki pak husto něšto druhe dopokazuja: Tež druhdže so džělaja, a to nic mjenje hač w Němskej. Statistiki podawaja jenož hoće ličby, njepraja ničo wo džělowých wuměnjach, klimatiskich wobstejnoscach, wo towaršnostnym wuwicu a geografiskim položěnjach.

Runje žnjow džakny swjedžeń njech nas pohnuwa, w tutym měsacu wo tym přemyslować a so prašeć, hač wotwisuje bohatstwo žnjow jenož wot ratarjow,

Wopomnjenska medalja, kotruž je nam kněz farar Hloušek w mjenje Bratrowskeje jednoty na cyrkwiniskim dnju přepodał.

Na přédnej stronje je napisane:

J.A. COMENIUS

UNITATES FRATRUM EPISCOPUS

1592–1992

serbsce: J.A. Comenius,
biskop Bratrowskeje jednoty

Zadnja strana medalje z napismom:
VICIT AGNUS NOSTER – EUM SEQUAMUR

serbsce: Naše jehnjo je dobyto – je sčěhujemy
foće: A.M.

Wutrobne přešćenje

na serbski wosadny wječor
na Michalskej farje w Budyšinje.
Póndželu, 21. septembra 1992,
w 19.30 hodž.

porěči kněz Handrij Wirth z Njeswačidła wo temje:

Po Jezusowych pučach – Židža w 20. lětstotku.

Je lědma bóle wozbožace začuće hač pytnyć, zo će druzy trjebaja.
Dietrich Bonhoeffer

wot jich pilnosće abo lěnosće. Lětsa smy nalěto čakali na plódný dešćik, ale podarmo. Pica za skót je nafal šta, a kak by so to wuskutkowało, hdy bychmy měli hišće telko kruwow kaž prjedy, ničo njewě. Cyle wěsće njeje so lětsa tuteje suchoty dla telko namtčito kaž druhe lěta. Za to pak su wišnje zrawili, a telko je jich bylo, zo so njejsu šćipali, ale su zrale wot štomow padali.

Kak pak wupada w druhich krajach ze žnjemi, pod kajkimi wobstejnoscemi tam syja a žnjeja? Hdys a hdys widźimy w telewiziji wuhłódnjených a wuwutle-nych ludźi z Afriki, a wosebje džěci tam

z hlodom mrěja. Na čim to zaleži? Tola nic na lěnjosci ludži. Suchota a wosebje wójny wohrožuja tutón kontinent, kaž je to wocomiknje wosebje zlě w Somaliji a Južnej Africe. Njedawno wozjewichu, zo traje wójna w Mocambiku hižo 16 lět. A my tutech ludži hišće znajemy, hdyž su mjez nami džětali, jako pilnych, pócíwých a nimoměry skromnych. Snadž runje tohodla su dyrbeli naš kraj wopušćić a so domoj do wójny wróćić? A tola je Bóh tón Knjez wšěch ludži runoprawnych stworił. Zwotkel pak telko bědy a hubjenstwa, telko žalosće a sylzow, a to w přiběracej měrje? Što móžemy činić přećiwo tomu, každy jednotliwc, bohate staty a wulke cyrkwyje? To so praša

Kata Malinkowa

Wobsywanje polow

Handrij Zejler

*Stónco palić wonjechuje,
džeń so krótsi znjenahta,
k nowym sywam přihotuje
brózdu ruka rólnika.*

*Z brunišimi kročelemi,
z płonišimi barbami
čeka lěto rjanej zemi,
pomatu so wotsali.*

Lubi Serbja!

W serbskim muzeju w Budyšinje pokazuje so wot 8. do 15. oktobra wosebita wustajeńca pod temu: **Hornjoserbske pismowstwo ewangelskich Serbow.** Wobhladaće sebi tutu wustajeńcu a skedźbniće tež druhich na nju.

125 lět diakonija w Sakskej

Před 125 lětami založi so w Sakskej přenje towarstwo Nutřkowneho misionstwa. Redakcija Pomhaj Bóh je so tohodla na diakoniski skutk w Budyšinje wobročila, něšto wo započatkach diakonije w našej wokolinje napisać a wo jeje nětčišim stawje rozprawjeć. Přeni džěl tu wozjewimy. Napisany je připisk hižo w léce 1978 wot tehdomnišeje nawodnicy Nutřkowneho misionstwa w Budyšinje, Begerec.

Před 50 lětami dósta Budyšin jako přenja eforija we Lužicy Dobročelstwowu službu za Nutřkowne misionstwo, kotrež zarjadniske městno bě w ewangelskej młodowni na Hrodowej 6. Přenja wjednica tuteje služby bě knježna Kaeublerjec, džowka něhdyšeho wyšeho měšćanosty. Po někotrych lětach přesydlili so zarjadnišćo do Lutheroweho domu na Hošic hasy, a džensa namakamy je na Seminarskej 19. Wosebite napinanja a nowe nadawki přinjese kónc wójny: natwar dwórnišćoweho misionstwa, zastaranja čékancow, a starých z jědžu, starosć wo slepych, rozdžělenje žiwidłow a tekstilijow, kotrež wot Pomocneho skutka dóstachmy. Wšědnje přichadžeše wjele ludži do wotnožki krajnocyrkwinskeho zarjada za Nutřkowne misionstwo, kaž wone nětko rěkaše, ze swojimi starosćemi a nuzami. Sobudžětačerjo wopytowachu chorych, wopušćených a samotnych. Jedna pomocna zastaraćelka staraše so wo přesydlencow, jedyn diakon prócowaše so wo pomoc přesydlencam w lěhwomaj w Rakecach a w Małym Wjelkowje.

W Biskopicach založi so jako pomoc za tamniši farski zarjad swójska, wot Budyšina wotwisna wotnožka Nutřkowneho misionstwa, kotraž bě do lěta 1959 ze swojskimi mocami wobsadźena. Džens wotměwaja so tam jónu wob měsac rěčne hodžiny.

Financielnje njebě w času wójny a po nej ze změnu a wothódnocěnjom pjeněz lochko přećrać. Při wšěm smy runje tehdy Božu pomoc a swěru našich pomocnikow a wosadnych dožiwili a z tym předewzaća spjelnić móhli. Přeco znowa stajichmy so před nowe nadawki: pomoc za maćerje, wočerstwjenjske

Za naše džěci

Rowy Měrcina Nowaka-Njechorńskeho, jeho žony a jeho maćerje na Hrodzišćanskim kěrchowje

(foto: J. Maćij)

Na row Měrcina Nowaka-Njechorńskeho

Štóž rady po puću je, tomu namjetuju wulět do Hrodzišća. Tam móžeće w rjanej Skale při rěčce Lubaće krasnje pućowac – ze swójbju abo z wašej rjadownju. A hdyž sće raz w Hrodzišću, njezabudźće wopytać kěrchow, hdžež je pochowany serbski moler Měrcin Nowak-Njechorński. Jeho row spěšnje namakaće, dokelž na nim njestejni kaž na tamnych kamjentny pomnik, ale drjewjany křiž. Samsnej křižej matej tež rowaj jeho žony a jeho maćerje. Měrcin Nowak-Njechorński je tute křiže sam načisnył, je je narysował, a po tym su so wudžětali. Wobrazy Měrcina Nowaka-Njechorńskeho zawěsće znajeće z Płomjenja abo ze serbskich knihow. Najradšo a najhusćišo je wón molował wobrazy wo serbskich bajkach: připoldnicy, lutki, wódne muže, bludnički, serbskich kra-

low... Štóž je tute wobrazy widzał, tón je tak spěšnje wjac njezabudže. Znajeće bajku wo Krabaće? Tež tute wobrazki su wot njeho. Najradšo je Měrcin Nowak-Njechorński molował za serbske džěci. A najbóle wjeselił so přeco je, hdyž su serbske džěci jeho wopytali abo jemu pisali, kak rady jeho wobrazy maja. Runje tohodla by rjenje było, hdy bychu druhdy serbske džěci přišli k jeho rowej a tam kwětku položili. Na dompuću móžeće hišće w susodnej wsy pozastać, w Njechorńju. Tam steji hišće jeho rjany dom a ateljej. Swoju wjes je Měrcin Nowak-Njechorński tak lubował, zo je sej po njej wuzwolił mjeno „Njechorński. Hdyž zaso raz něhdže wobraz Měrcina Nowaka-Njechorńskeho wuhladaće, dopomniće so na tute rjadki a wopytajće raz row našeho slawného serbskeho molerja. T.M.

kury za džěci a dorosćenych běchu z časami naše hłowne předewzaća. W léce 1954 zarjadowa naša wotnožka za čežkozbrašenych wosadnych přěni džeń za chorych ze swjedženskiemi kemšemi a slědowacej wjesolej bjesa-du. Běchmy spytali, wšitke kruhi wosa-dy za to zajimować a do sobudžěta pohnuć. Žnjowe džakne dary služachu při pohosćenju. Tuta myslička so džakownje přijimaše a so druhdže wospjetowaše.

Nutřkowne misionstwo čini přeco naj-nuzniše. Tak so nadawki přeco mjenje-ja. W poslednich džesać lětach je so mloda zastaraćelka wosebje spěchow-anju duchownje zbrašenych a mlodostnych wěnowała. Wopyty pola zbra-šenych a posrědkowanje wočerstwje-nja a kublanskich zarjadowanjow za tu-tych je na wuznamje přibyló.

Tutón krótki pohlad do zařidzenosće njech so skónči z wutrobnym džakom wšěm tym modlacym, pomocliwym a dawacym rukam, kiž su dobročel-stwowej službje we wšěch tych lětach hač do džzensnišeho pomhali.

A. Beger

Na němskim cyrkwinskim dnju w Budyšinje, dnja 11. oktobra 1992, chcemy tež serbsku Božu službu swjećić, a to w 10.00 hodź. w Budyšinje w Strowotnej studni. Přirůdźće w bohatej ličbje na tute kemše.

Běda mi, hdyž njebych ewangelij přědował Spominanje na njeboh fararja Gerata Lazara 1910–1992

Japoštoł Pawoł mjenuje so sam wotročk Jezom Chrysta, kiž je powołany a wupóstaný Boží ewangelij přědować. Běda, hdyž njeby swojemu Knjezej poslušny byl.

Takle je tež naš luby bratr Gerat Lazar swoje duchownske powołanje wobhladowať. Bě wón zbožowny w farskim džěle? Bě jemu wjesele na klětce stać? Wón by tajke prašenja wotpokazať. Duchownemu njemóže hić wo zbožownosć a radosć. Ničo druge so na zastojnikach na Božich potajnstwach njepyta, chibazo su swěrní. Dokelž w žanym druhim mjenje zbožnosć njeje hač jeno w Chrystusowym, je Lazar zwólniwe w Jeho službje stať.

Duchownsku službu bě 1934 jako farski wikar we Łupoji nastupit. Po jednym léce bu přesadženy do Minakała jako naslědnik fararja Rejslerja. Na spočatku wójny bě skrótka wojak. 1940 jeho němsko-křesćanska cyrkwinska wyšnosć nuzowaše, ze Serbow přěcahnýć do Jůhstadta w Rudnych horach. Wjele smy wo tym přemyslowali, čehodla je so hněw politiskich instancow na jeho měřit. Jako student bě serbsku rěč nawuknył. Jeho nan drje bě Serb, ale mać bě Němka. W Žitawskich šulach njeje

ženje žane serbske słowčko slyšať. W zastojnstwje je so swěru jako Serb wuznawať. Jako křesćan z krutej wěru bě zastupit do Wuznawarskeje cyrkwy, kotraž so spjećowaše přeciwo fašistam wo wjednistwje cyrkwy. Tuž je bjez dži-wa, zo je mlody duchowny měť potnu dowěru a lubosć pobožneje serbskeje wosady – a zlósc wyšnosće.

Tež w cuzych Rudnych horach doby se-bi swěrný serbski dušowpastyr wutroby wosadnych. Tak ruče kaž možno wróci so po wójnje do Serbow, do Hodžija. Po smjerći serbskeho superintendenta Mjerterj přewza 1958 Bukečansku wo-sadu.

Gerat Lazar bě woženjeny z Hanku rodž. Wyrgačec, serbskeje farskeje džow-ku z Nosaćic. Šěsć džěci so jimaj naro-džichu. W léce 1986 zhubi swójba swo-ju lubu mać. W samsnym léce bu starša džowka wopor krawneho njeskutka. Před dwěmaj lětomaj zemřě jeho syn Jan, farar we Wojerecach, prjedy w Ra-kecach.

Farar Gerat Lazar bě wažna wosoba mjez ewangelskiemi Serbami. 40 lět bě předsyda serbskeho cyrkwinskeho dnja a senior serbskeho farskeho konwenta. Wjele je dopisowať do Pomhaj Bóh. Swěru je pomhať při rewiziji bibliskich perikopow. Dosć derje bě serbsku rěč nawuknył, zo běchmy při tutym čežkim a zamołwitym džěle na jeho sobuskut-kowanje zloženi. Rady wo tym powěda-še, kak staj jeho serbskaj fararjey Renč

a Wyrgač nawabitoj za studij serbskeje rěče. Na Serbskim homiletiskim semi-narje w Chwaćicach pola njeboh serb-skeho wyšeho fararja Zarjenka so z nim zeznachmy w léce 1931. Wot toho časa traješe naše čiste, rjane přěcelstwo. Wutrobnje wo jeho žarujemy.

G.W.

Wotpisk poslednjeho lista knjeza fararja Lazara na nas

Hłuboko wobžarujemy, zo sej njejsmy hnydom po cyrkwinskim dnju dojeři do Bukec, ale zo smy wopyt wo něšto dnjow wotstorčili. Běchmy tola z nim zwjazani w nutrnej wutrobnosći – wose-bje tež naju džěci wot nazymnika 1981 sem. Rady dopominamy so na wjesole zhromadne hodžinki, na př. pola njeboh Kokuškec Elzy. Zamóžemy jenož z naj-wjetšej česćownosću a horcym džakom spominać na njeboh knjeza fararja La-zara, na jeho přěcelne wašnje, dušepa-styrstwo a připowědhanje čisteho ewan-gelija a na jeho za nas poslednje ru-kustřóćenje, a to z lubym posměwkom k swjatkam po serbskich kemšach.

Tarankec swójba z Budestec

Budyń, 13. měrc 1992

Luba Hanka!

Ja sym Was džensa – pjatk – rano hižo slyšať w serbskim rozhłosu. Mějće džak za dobre słowo! Ja mějach najprjedy, kaž druhdy rano, trochu zrudne mysle. A da běše mi woprawdže znutřkowna pomoc, jako přeješe nam „wjesole stu-pane do noweho dnja“ – (To sym tež sčiniť!). Ja sym so tež jara zwjeseliť, zo sće mi wutoru připołdnju na dworje insti-tuta „Pomhaj Bóh“ prajila. A hdyž ja to-mu přispomnich, zo so na Serbskim cyrkwinskim dnju w Budestecach zaso widžimy, tak chcu to tola korigować, do-keľž je to snano hižo prjedy možno!

Ja myslu na naše serbske kemše w Bu-kecach, kotrež sće hižo prjedy druhdy wopytali. A nětk njemóžeće wjace do

Luba Hanka! Bukecy, 13. měrc 1992
Ja sym Was džensa – pjatk – rano hižo slyšať w serbskim rozhłosu. Mějće džak za dobre słowo! Ja mějach najprjedy, kaž druhdy rano, trochu zrudne mysle. A da běše mi woprawdže znutřkowna pomoc, jako přeješe nam „wjesole stu-pane do noweho dnja“ – (To sym tež sčiniť!). Ja sym so tež jara zwjeseliť, zo sće mi wutoru připołdnju na dworje insti-tuta „Pomhaj Bóh“ prajila. A hdyž ja to-mu přispomnich, zo so na Serbskim cyrkwinskim dnju w Budestecach zaso widžimy, tak chcu to tola korigować, do-keľž je to snano hižo prjedy možno!

Huski a Hodžija, hdžež smy so tež porjadnje widželi. Ja sym so přeco zwjeseli! Ale za to móžeće nětko druhdy do Bukec přińc. Tam tež wjace tak husto Boža služba njeje:

Nětko pokutnu sruedu, 18.III. w 9. hodž. Ale da njemóžeće džěta dla přińc. Ale snano druhi džeń jutrow w 9.00 hodž. a druhi džeń swjatkow w 10.00 hodž. Přěduje přeco f. Malink, na kotrehož ja přeco rady posluham.

Z wutrobnym postrowom Wam, Wašemu mandželskemu a džěšcomaj Waš G. Lazar

Ja so hižo zaso wjeselu na nabožne słowo jutře rano!

Wy – a tež druzy ewangelscy – založiče so přeco tak swěru na Bože słowo.

Čitarjo pisaja

Lubi serbscy bratřa a sotry!

K swojemu wulkemu wobžarowanju njemóžu so na lětušim serbskim ewangelskim cyrkwiskim dnju wobdžělic, ale chcju znajmjeńša někotre mysle k tuchwilnemu položenju ewangelskich Serbow w Hornjej Łužicy wuprajic, kaž so wone mi jako zwonkastejacemu předstaji. Chcu tři namjety podač, što by so w tutej situaciji móhlo abo dyrbjalo činić. Sym fararjej Malinkej džakowny za to, moje mysle přečitač dač.

Hdyž rěču wo ewangelskich Hornjoserbach, tak njeměnju jenož tych, kotřiž so woprawdže ke křescanskej wěrje wuznawaja, ale tež wšěch tych, kotřiž pochadžeja z ewangelskich swójbow, byrnež su mjeztym někotre generacije zašli. Činju to tohodla, dokelž mam začić, zo je pola wšitkich ewangelskich a hižo njeewangelskich Hornjoserbow serbstwo wohrožene, předewšěm serbska rěč jako najwažniše znamjo serbstwa.

W nětčišim času přewahuje strach wo džělowe městno a nowoorientowanje w jednym swěće, kiž je so k dobremu, ale tež k hubjeńšemu přeměnil. Tohodla nima zdžerženje serbstwa a serbskeje rěče za mnohich najwjetšu wažnosć, kaž so ja boju, ale we wěstej měrje tež rozumju. Štóz w domiznje njenamaka džěto, tomu njemóžemy porokowač, zo čehnje do zapada, wosebje nic, hdyž je wón mlódsi. Snadž ma tež něchtóžkuli wotpohlad, so zaso wrócić, hdyž so w domiznje nowe perspektiwy wotewrja. Štóz pak je jako mlódy Serb abo jako mlóda Serbowka w cuzbje džěto a nowych přečelow namakał a snadž sej samo swójbu založil, tón drje je zwjetša za serbstwo zhubjeny. Přeciwo tajkemu wuwicu móžemy jenož čežko něšto činić, chiba indirektnje z tym, zo so politisce a towarstnostnje angažujemy a so za to zasadžimy, zo njeje wuchod Němskeje jenož předawanišćo za twory, kiž pochadžeja ze zapada.

Dyrbimy potajkim z dalšim zhubjenjom serbskeje substancy přez wotpućowanje ličić, z wjetšim hač w zańdženych časach. Što móže so we Łužicy činić, zo by so woteběranje serbstwa a serbskeje rěče zadžeržalo, wo kotrymž někotři měnja, zo so ničo činić njeda? Chcu někotre namjety podač abo wospjetowač, dokelž njesu cyle nowe. Wobmjezuju so na tři namjety, wot kotrychž so přeni měri na serbske institucije, druhi na serbskich staršich, na džědow a na wowki, a třeci na serbsku cyrkej.

1. Dyrbi so přewjesć wobšěrne přepytowanje z tym zaměrom, džěnsniši staw znajomstwa serbsčiny zwěšćic a nastajenje ludži k njej a k serbstwu docyła. Zdobom dyrbi so tuchwilne socialne položenje Serbow přepytowač. Njeńdže při tym jenož wo cyłkowne wuslědki, ale tež wo to, lokalne poměry zwěšćic. Tajke přepytowanje je drje nadawk Serbskeho instituta. Wone by so prawje bórže přewjesć dyrbjalo, zo bychu wuslědki solidny zakład za trěbne naprawy k zdžerženju wšeho serbskeho a serbstwa byli. Zdobom by so přemyslowač dyrbjalo – wospjetuju tu namjet mojeho kolegi dr. Ele –, hač njeby Domowina dyrbjala zarjadowač referat za socialne prašenja, kotryž by w přichodnym času runje tak nuzny był kaž referat za kulturu.

2. Kóždy Serb, kóžda Serbowka by dyrbjala swoje džěci cyle po rěčnych znajomstwach přez cyły šulski čas znajmjeńša na B-serbsčinu slač, samo hdy by to rěkało nawuknjenje přidatnje cuzeje rěče, potajkim snadž přidatnje k jendželščinje. Njeznaju džěnsniše rjadowanja, ale myslu sej, zo by zahubne bylo, hdy by serbsčina w konkurency z rěcomaj kaž jendželšćina abo rušćina stala.

Wězo by dyrbjala B-serbsčina wjele efektiwniša być hač dotal, a dalokož to wěm, so hižo na tym džěta. Ale tež starši dyrbjeli so za wyšu kwalitu zasađić, na přiłkad w staršiskich přiřadach, kotrež tola žana formalita njesu.

3. Serbska cyrkej dyrbi sej přemyslić, hač njeje móžno, zaso zawjesć serbsku paćersku wučbu abo znajmjeńša serbko-němskorěčnu. Zawěsće bychu nastali wšelake organizatoriske problemy, tute pak bychu so dali wujasnić na přiłkad z busom za konfirmadow podobnje kaž šulski bus.

Tole su moje tři namjety, wo kotrychž bych rady z Wami porěčał. A runje tak rady bych z Wami rjane serbske ludowe spěwy spěwał; towaršny spěwnik sym sej hižo kupil.

Lubi serbscy bratřa a lube sotry, strowju Was hač do přichodneho serbskeho ewangelskeho cyrkwiskeho dnja 1993 we wutrobnej zwjazanosći, přeju Wam dobre přewjedjenje lětušeho cyrkwiskeho dnja a wuprošu Bože žohnowanje za Was a za cyły serbski lud.

Gunter Spieß

Přeprašujemy

6.9. – 12. njedžela po Swjatej Trojicy
10.00 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michalskej (Albert) w samsnym času Boža služba za džěci
13.30 hodž. kemše w Budestecach (Albert)

14.00 hodž. delnjoserbske kemše w Chmelowje w Choćebuzu (Franow)

12.9. – sobota

14.30 hodž. wosadne popołdno w Hućinje

13.9. – 13. njedžela po Swjatej Trojicy

11.45 hodž. nutrnosć w rozhłosu

14.30 hodž. kemše w Hodžiju (Albert)

19.00 hodž. kemše w Smječkecach (Albert)

19.9. – sobota

14.00 hodž. wosadne popołdno w Drježdžanach

20.9. – 14. njedžela po Swjatej Trojicy

8.30 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Poršicach (Malink)

10.00 hodž. kemše w Hrodzišću (Malink)

21.9. – pónđzela

19.30 hodž. wosadny wječor na Michalskej

26.9. – sobota

14.30 hodž. wosadne popołdno w Ma-lešecach

27.9. – 15. njedžela po Swjatej Trojicy

8.30 hodž. kemše w Njeswaćidle (Albert)

11.45 hodž. nutrnosć w rozhłosu

4.10. – 16. njedžela po Swjatej Trojicy

10.00 hodž. kemše w Budyšinje w Michalskej (Albert)

w samsnym času Boža služba za džěci
13.30 hodž. kemše w Budestecach (Albert)

Twoje džěci njesu we woprawdžitosći twoje džěci. Wone drje přińdu přez tebe, tola nic wot tebe; tež hdyž su pola tebe, njeslušeja ci. Móžeš jim swoju lubosć dač, ale nic twoje myslenje, dokelž maja swoje myslenje. Móžeš spytač, być samsny, kaž wone, ale njeprócuž so, jim swoje wašnja nanuzowač.

Kahlil Gibran

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. – Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin, Sukelnska 27. Redaktor a skazanki: sup. Siegfried Albert, Serbski kěrchow, 8600 Budyšin, tel. 42201. – čisć: Serbska čisćernja – t.z w.r. w Budyšinje. – Wuchadža jónkróć za měsac. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Sp. Bautzen 30 000 110. – BLZ 850 549 61